

IENTULEHDUS JA PARODONTIITTI

Koirien ja kissojen yleisin hammassairaus on hampaan kiinnityskudosten tulehdustila eli parodontiitti. Gingiviitti (ientulehdus) on taudin varhaisaste, jossa ainoastaan ien on tulehtunut. Hoitamatta gingiviitti etenee parodontiitiksi, jossa ikenien lisäksi alveolaariluu, parodontaaliligamentti ja hammassementti ovat tulehtuneet.

Gingiviitin ja parodontiitin aiheuttaa plakki, joka on pehmeä, ohut bakteerikerros. Plakkia kertyy hampaiden pinnoille päivittäin, ja se kovettuu vähitellen syljistä peräisin olevien mineraalien kanssa kellertäväksi tai ruskehtavaksi hammaskiveksi, mikäli sitä ei harjata pois.

Parodontiitin syntyy myös yksilön immuunivaste plakkiin. Joillain eläimillä voi olla hyvin vähän plakkia ja hammaskiveä, mutta pitkälle edennyt parodontiitti. Toisaalta jotkut eläimet eivät sairastu parodontiittiin, vaikka niillä olisi runsaastikin plakkia ja hammaskiveä.

Parodontiitin vaikeusaste määritellään nukutuksessa tehtävällä suun ja hampaiden tutkimuksella, sekä hampaiden röntgenkuvauksella. Hammaskivi poistetaan nukutuksessa ultraäänilaitetta ja hammaskivenpoistoinstrumentteja käyttäen. Hammaskiven huolellinen poisto ikenien alta on erityisen tärkeää parodontiitin ehkäisemiseksi.

Hampaat, joissa on pitkälle edennyt parodontiitti (>50% hampaan kiinnityskudoksesta menetetty), poistetaan. Rajatapaushampaiden (ikenet vetäytyneet, syviä ientaskuja ym.) poistopäätökseen vaikuttaa myös se, kuinka hyvin hampaiden kotihoito onnistuu, ja onko eläin perusterve, vai onko taustalla jokin perussairaus. Mitä enemmän tällaisia rajatapaushampaita on suussa, yleensä sitä useammin hampaat pitää puhdistaa nukutuksessa, ja kotihoidon tulee onnistua. Jos hammaskiveä ei säännöllisesti poisteta, bakteerit tunkeutuvat ikenen alle aiheuttaen ikenien ja hammasjuurta ympäröivän luun vetäytymisen. Pitkälle edenneessä parodontiitissa hammas alkaa heilua ja itsestään tippua.

Erityisesti pienillä koiraroduilla pitkälle edennyt parodontiitti voi pahimmassa tapauksessa aiheuttaa alaleuan murtumisen, tai yläkulmahampaan kyseessä ollen oronasaalifistelin, eli yhteyden suusta nenäonteloon. Tulehtuneista suun kudoksista lähtee bakteereja verenkierron mukana muualle elimistöön, ja seurauksena voi olla tulehduksia eripuolilla elimistöä (esim. maksassa, munuaisissa ja sydänlihaksessa). Parodontiitin aiheuttama kivun määrä on hyvin yksilökohtaista, ja riippuu tulehduksen aiheuttamien muutosten laajuudesta (oronasaalifisteli, hammasjuuripaise, leukaluumurtumat, voimakas ientulehdus, ym.). Vaikka ennen hoitoa omistaja ei olisikaan huomannut eläimen oireilleen, usein todetaan, että hoidon jälkeen eläin on pirteämpi ja leikkisämpi. Parodontiitti on etenevä sairaus, jonka eteneminen kotihoidolla ja säännöllisillä eläinlääkärissä tehtävillä hammashoidoilla pyritään pysäyttämään/hidastamaan. Kaikista tärkeintä hoidon ja ennaltaehkäisyn osalta on kuitenkin kotihoito, eli hampaiden päivittäinen harjaus!